

מסורת הש"ס

(א) [ל"ל רב עוקבא],
(ב) [ברכות ט. וש"נ],
(ג) רש"ל, (ד) [נ"א איסור],
(ה) [צמחצמות דף פג.].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ובמלחמה בו
ובמקום שמפורש בהדיא
רחוקים. ע"י לעיל דף קז
ע"ב תוס' ד"ה אהמם:
שם ד"ה אבל בו' שינוי
במקומו עומד. ע"י ז"ק דף
סו ע"ב תוס' ד"ה מי דר"י
ס"ל דשינוי קונה ועיי"ש דף
זד ע"א בזכוס שמואל ס"ל
דשינוי קונה וא"כ פריך הכא
שפיר לר"י ומואל נשתמש:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי ויטר רב
פפא וכו' נאופה שדה קא
סבר אין לו לבכור קודם
חלוקה ומה דאתא לידיה
אחיל אידך רב אחיל רב
פפי משמיה דרבא וכו' טולן
קא סבר ש' לו: (ב) רשב"ם
למה קסבר רבא למה לו מאי
מחיל קסבר וחסית הלך
נמחה:

מוסף תוספות

א. ח"ל סרענו וינס: ונפק
מינה וכו' כגון אם גבו
היתומים קרקע בחובת
אביהם וכו', א"נ השתא
דקוקן הגאונים וכו' דגבו
ממטטלי דיתמי וכו'.
ב. [ולכן] גובה תחובת
ממנה, כיון שכבר
נשתעבדה לה, משא"כ
בכחור ובעל, דבעל נמי
אין לו שום זכות בגוף
מלוה ונזיקין על אשתו
אלא לאחר מיתה. שם

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קבו.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"ג מהל' נחלות
הלכה ה סמג עשין לו
טוש"ע ח"מ סי' רעח סעיף
:1

נח ב ג מיי שם הל' ו עיין
בהשגות ובמגיד משנה
טוש"ע שם סעיף ט:
ב ד ה מיי שם טוש"ע שם
סעיף ח:

רבינו גרשום

דבא: וכולמו שעמו
פליגי: שאם הכיור כל
הכור ונשא אותה מלה
למי יטול ממנה חלק
כרסו: והחלק של
החצית יטול המצות
בלבד וזהו האחר ויתקנו
למנוח: וזהו המצות ומאני
שעמו: יטול המצות
ממנה חלק
כרסו: משום דלא ידע
מלה שעמו למלה שישנה
אצל אחרים דהם לא
מחזקין אבל מחזקין הואיל
ויש להם שם מלה ברין
הוא לא שקל מנה אצל
בכור: אבל הואיל דמחזק
הוא מנה לא יטול שקל
בכור: לא אכל ממנה שלם
פליגי: כלפני א"צ דפסיק
כרסו: כרסו דהכל' יטול
ממנה שישנה אצל אחרים
אכל ממנה שעמו
פליגי: עלית פי מרבה א' ושיקול
מניה פי' שנים: בכור
פסוהו: פסוהו דהמצות ואמר א' דרצוני
חשביה נכסים על
אבא דע שתתן לי חלק
בכורתי וכל רצו א' חלק
השביעני א"צ יטול לעיל
הואיל כן הרי' דהמזבח
ונטל פי' שנים א' בשבט
משום דמחזקת היה מחזק
מכנס וכו'. וכו'. וכו'. וכו'.
והיו משבחין בחיי אברהם
א"ל דרסה אצל אברהם
בלבד ומיהו על הבצירה
בכוריה א' חשיב שכל
א"צ' ששרו וכו' וכו' וכו'
שקול בכורו מענינם
ומרובצו ואמר א' מנה
למי יטול ממנה חלק
כרסו: והחלק של
החצית יטול המצות
בלבד וזהו האחר ויתקנו
למנוח: וזהו המצות ומאני
שעמו: יטול המצות
ממנה חלק
כרסו: משום דלא ידע
מלה שעמו למלה שישנה
אצל אחרים דהם לא
מחזקין אבל מחזקין הואיל
ויש להם שם מלה ברין
הוא לא שקל מנה אצל
בכור: אבל הואיל דמחזק
הוא מנה לא יטול שקל
בכור: לא אכל ממנה שלם
פליגי: כלפני א"צ דפסיק
כרסו: כרסו דהכל' יטול
ממנה שישנה אצל אחרים
אכל ממנה שעמו
פליגי: עלית פי מרבה א' ושיקול
מניה פי' שנים: בכור
פסוהו: פסוהו דהמצות ואמר א' דרצוני
חשביה נכסים על
אבא דע שתתן לי חלק
בכורתי וכל רצו א' חלק
השביעני א"צ יטול לעיל
הואיל כן הרי' דהמזבח
ונטל פי' שנים א' בשבט
משום דמחזקת היה מחזק
מכנס וכו'. וכו'. וכו'. וכו'.

כלום הוליד דממה וכן גם
כלום ומקום אבל דרכם
שביב נשתנו נשכחיו וזה
שן ישרוהו כן הרבה אפי'
נשכחיו אינו ידוע לן שנים
בין; רב יוסף אמר אפי'
כרנסם אם מיהא משה
ונטל; ומקשי' אהו הו
המחר אמר ששכחיו
ותימם ליה מטע ליה דמי
דחוק; נתן לן רב ירמ
דאבסא עבבם ארם דרמי
הרבה אבודות מהם וזכרה
מפורות מהן וזאת חזק
ישלמו ליה וכן נטל לן
שנים; והא דרב עוקבא א'
ברבא מר פשוט שותה
כ"י מקור ליה במיחא; חלק'
כפשוט ליה שטל לן שנים
בין באתה שדה. ליה
דיבעי ליה טעל באתה
שדה כי אם כפשוט אל
שטא [נחנסיס] לן רתי; רב
דבארם בכל הנסיס. דבארם
נחסיס בכל רתי שקיל ל'
שנים אין לכבוד בנסיס
אבסא שן כלום חזק חלוקה
לכדומ לן קוד ליה למכור.
חלק' מה שחלק ליה
אמר שדה בלב שדאם ליה
חזוי ליה שט ממנה אלה
כפשוט באתה שט שכבר
כפשוט ליה רתי. אבל בכל
נחסיס שעינין לן באו
גדיסם ליה מהל חלק כבורה;
ובן נכסיה רתי פשוט.
אזמרה שחלקו אתה
קודם דרבא ליהנא ואמר
ליו לן עשה אלה כלום
אתה כדן;

קרקע בחוב אציהן היא חוזרת וגובה מהן בשבועה כדין בעל חוב
אז אם פטרה מן השבועה גובה ממלוה שהיא ביד אחרים אפי' לר"ע
ודלא כאלה שאלו בן אימא מריס) ואין לומר דהוא כרבי תמיא אבל
לרבנן הוי מלוה ראי דהא לא משתמיט ההם שום אמורא לאוקומי כרבי
שמעון דליכא מאן דפליג אלא כ"ע

אף על פי שיש מי שכתב

אית להו מלוא מוחזקת לגבי כחובה
 וזמן הזה דתקינו גלוניס דבינא אשה
 ובעל חוב ממטלטלי דיתמי כמו
 ממקרקעי יתומין שגבו בחובת אביהן
 בין מקרקעי בין מטלטלי חזרת אשה
 וגובה משן די היי דעמקראי משום
 דר' נתן חשד כלילי גבולן אביהן
 מחיים הכי נמי במטלטלי^ג ורריך עיון
 דרב פפא סבר הכא בין גבו קרקע
 בין גבו מעות אין לו אס כן סבר
 שעבדא לאו דלוריימא דשיליה גט
 פשוט (לקמן ד' קעא:) מדמי להו אהדדי
 וצפרק קמא דקדושין (ד' יג:) סבר
 רב פפא שעבדא דלוריימא:
ובמלוא שעמיה פאני. כל משום
 דק"ל ממון המוטל בספק חולקין
 דהא לא קי"ל כסומכוס דפרזישית
 לעיל (ד' נה) ד"ה ומ"ש) אלא תקנת חכמים
 היא הכא * ובמקום שמפורש בהדיא
 דחולקין: **אבל** דרבוים א"א. לפי
 הקונט' דטעמא משום דקנאוט בשינוי
 קשיא דהייך פריך מעיקרא ענגים
 והשתא חמרא הא איכא למ"ד בהגזול
 קמא (ביק"ד ט"ה) * שינוי במקומו עומד:
 לא

בכולו והא דרב פפי ורב פפא^א לאו בפירוש
איתמר דההוא בכור ראויל וזבן נכסי ידיה
ני פשוט למיכל תמרי^ב [מתנהו לקוחות מחונה]
לא מיסתייא דובנתינהו לנכסייהו אלא מימחא
לקמיה דרבא אמר להו לא עשה ולא כלום
מר

בצמח **שמו**. שהכבוד נתחייב לאציו: **פגיו**. חנק בצורה יחלוץ
בצמחיהו איהו מעבד פלגא ונותן לאחיו פלגא דהוי ליה ממון המוטל
בפסקא וחולקין דאין ידוע אי חשיב מוחזק לאציו שהרי הבכור רואה
הוא לשעבד נכסיו לאציו לגמרי וצעין יפה גמר ומקני נכסיו לאציו

"ומלוה שעמו פלגי א
 אסי בכור שמחה מ
 טעמיה דרב אסי
 ומסקום אבל דרכום
 דרכום מעיקר
 כדאמר רב עוקבא בר
 ענביו ה"נ גותן לו
 איתמר דרב עוקבא
 רב יהודה אמר שמואי
 להן אביהן ענבים
 בכור נוטל פי שנים
 מעיקרא עינבי השנה
 עוקבא בר חמא ליר
 אמר רב אסי "בכור ע
 מאי ויתר רב פפא מ
 באותה שדה (6) רב פ
 ויתר "בכל הנכסים
 דרבא אמר ויתר בא
 לו לבכור קודם חלו
 אחיל אידיך לא א
 דרבא אמר ויתר
 קא סבר יש לו
 ומדאחיל בהא אחי
 איתמר אלא מכלל
 ודפשוט אזול יתמי
 אמרי להו קרובים
 גמי מחיתו להו א

בשאלת מדעתו איך מדעתו ובעל כורחו שלא רצו לחלוק או זימים
שבה שקיל כבוד פי שנים שנוטל שני חלקים מן הענבים
נינה וענבים של כבוד הוא לאשצות והרי זה דומה לגלול
ע"מ לזכות הן בשבח דרייה לא שקיל כבוד פי שנים כדמין
הקניניה יתמי להני ענבים בשניו כך נראה צעני. ורבינו חננאל
פיעס אחרת ואמר רבה ה"מ כשמיתה צענים וצברום זימים ומסך
והניח ואלו נהרלו לי חדא דלפי' לא מיתה לא הפסיד חלק כבורה
בכל הנכסים ועוד הא אכתי לא איירין לעיל בשום יומור דגמלא
ההשתא דלפי' דרכום שקיל בשבח היין פי שנים והיינו דקא מתמה
וקניניה בשניו כדפרישית. ומשני כדאמר רב עוקבא כו' לקמן ה"נ
ליתוטל שבה היין היחר על הענבים אמר דודאי לא שקיל אלא דמי ע
כדמי ענבים ואחא רב יוסף למימר דלפי' דרכום ופחתו כבוד נוס
בין לא הוו להו לירין ענבים שלו ומשלמים לו דמי ענביו הכל
זכאן נוטל בשבח היין ורב יוסף אחא למימר דה"נ לא שקיל ב
כו' נוטל פי שנים. ובגון שמיה: אמר רב עוקבא כו'. וה"ק ו
בדריכה: כבוד שנטל חלק. באחת מן השדות כאחד מאחיו חלק
בזהא שדה אי בכל הנכסים. וטעמא כדאמרן לעיל [קדף]. אס אמר איני
לא הוה לא הוה ממנה ולא יזכה בה עוד: קסבר אין לו כבוד. חלק כבוד
ללידיה דמקבל ממנה הלכך האי שדה שבה לידו חלקו ממנה והיא
הלכך מצי מחיל אבל שזאר נכסים לא מצי מחיל חלקו אדם מ
שמיטות דלא זכי קודם חזרה שלא הוצרך חלקו ומיהו אס מצי קוד
בשביעית לחלוק דלא גרע היכא דמת האב ואח"כ מת הבן דבן הבן יורש
ענין עליו [ועיל קטו]. אבל קודם חלוקה אין יכולין למכור לא האב ולא ה
[דגריס כה] משעת שמת האב הוא ראוי ליתן לו הלכך כבודו תליא מיל
שם כח בידו למחול כל שעה שירצה דהיינו דבר שבה לעולם ואין פ
שם כח נמי בידו ליתן ולמחול והוא מחילה: בנכסי ידידי ודפשוט. י
לאני לפרש שמכר כל הנכסים שני חלקים שלו וחלק פשוט אחיו מח
לו מעות של חלקו: למיזל סמרי: מאותו שדה בשביל חלק מקור
לגלגליו. שלם מדעם ושלם מדעת אבוהו דלא וצלי חלק פשוט
לגלגליו.

(א) לשון זה שכ' רבינו עולה שפיר לפי גירסתו ו"ל שגרס פליגי אבל לגי' הרשב"ם ו"ל

דגרים פלגי צלא יו"ד אינו מיושב כ"כ. ונראה דלזה כוון הרשב"ם ז"ל במש"כ ויש כו' ולא נתיישבו לפי הלשון הכתוב בספרים ודו"ק.